

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародної торгівлі,
митної справи та фінансових технологій

Протокол № 1 від 01.09.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна ПЕМАШКАЛО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань
Спеціальність

**D "Бізнес, адміністрування та право"
D2 "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок"
другий (магістерський)
"Митний контроль"**

Освітній рівень
Освітня програма

Розробники:
д.е.н., професор

 Вікторія ТИЩЕНКО

к.е.н., доцент

 Олексій НАЙДЕНКО

Завідувач кафедри
міжнародної торгівлі, митної
справи та фінансових
технологій

 Вікторія ТИЩЕНКО

Гарант програми

 Олексій НАЙДЕНКО

Харків
2025

ВСТУП

Робочу програму науково-дослідної практики складено, відповідно до Положення про організацію практики здобувачів вищої освіти у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (затвердженого наказом ректора університету від 23.01.2025 року № 36), розробленого, згідно із Законом України «Про вищу освіту», Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, уведеного в дію наказом ректора університету від 23.01.2025 р. №37, стандартами вищої освіти, освітньо-професійною програмою «Митний контроль» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Науково-дослідна практика віднесена до циклу практичної підготовки ОП «Митний контроль».

Практика є обов'язковим компонентом підготовки фахівців із вищою освітою. Практика здобувачів вищої освіти (ЗВО) передбачає безперервність та послідовність її проведення.

1. Характеристика, мета та результати науково-дослідної практики

1.1. Характеристика науково-дослідної практики

Згідно з навчальним планом для ЗВО спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» другого (магістерського) рівня ОПП «Митний контроль» науково-дослідна практика передбачена на другому році навчання – денної та заочної форми навчання (табл. 2).

Таблиця 1

Науково-дослідна практика за денною та заочною формою навчання

Курси	Назви практик	Форма навчання	Кафедри, що забезпечують організацію	Тривалість практики	Семестри
II	науково-дослідна	денна	міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових технологій	2 тижня	3-й семестр
II	науково-дослідна	заочна	міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових технологій	2 тижня	3-й семестр

Характеристика науково-дослідної практики, як обов'язкової освітньої компоненти наведена в табл. 2.

Таблиця 2

Характеристика науково-дослідної практики

Курси	Назви практики	Форма навчання	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестри	Форми контролю
II	науково-дослідна	денна	3	90	3-й	Захист звіту
II	науково-дослідна	заочна	3	90	3-й	Захист звіту

1.2. Метою *науково-дослідної* практики є: інтеграція всіх видів підготовки, оволодіння методами наукового дослідження та необхідними професійними компетентностями; освоєння форми наукового твору під час написання звіту (перевірка лексичної підготовки); формування навичок ведення самостійної наукової роботи, дослідження та експериментування; збір, аналіз та узагальнення наукового матеріалу, розроблення оригінальних наукових пропозицій та ідей для підготовки роботи; надбання навичок аналізу, формування потреби в постійній самоосвіті; участь у науково-дослідницькій роботі колективів дослідників.

1.3. Основні завдання та результати *науково-дослідної* практики.

У період проходження практики ЗВО мають вирішувати такі завдання: набути вмінь адаптувати теоретичні положення, методичний інструментарій і науково-практичний досвід організації митного контролю, викладений у спеціальній літературі, до умов діяльності конкретного митного органу, підприємства, установи, організації; закріплення практичних навичок проведення економічного дослідження, формування його інформаційного, фінансового та методичного забезпечення; упровадження розроблених науково обґрунтованих рекомендацій і пропозицій щодо змін митного та податкового законодавства.

Робоча програма дозволяє здобувачам вищої освіти скласти чітке уявлення про те, що їм доведеться виконувати під час практики, як вирішити індивідуальне завдання.

Здобувачі вищої освіти дістануть необхідний обсяг практичних знань і вмінь, оволодіють компетентностями та опанують результати навчання (табл. 3).

Таблиця 3

Фахові компетентності та результати навчання з науково-дослідної практики

Компетентності	Результати навчання
1	2
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР14. Застосовувати методи митно-тарифного адміністрування та контролю для здійснення митного оформлення товарів у ЗЕД.

Продовження табл. 3

1	2
ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.	ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
Спеціальні компетентності (СК)	
СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.	ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку	ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень. ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів
СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів
СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.
СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

1	2
СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними
СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку	ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними
СК11. Здатність здійснювати адміністрування митних та податкових платежів з метою забезпечення комунікацій між контролюючими органами та платниками податків в процесі здійснення контрольно-перевірочних заходів	ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
СК12. Здатність застосовувати систему управління ризиками в процесі митного оформлення товарів для оптимізації процедур митного контролю товарів та транспортних засобів	ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

2. Зміст та організація проведення науково-дослідної практики

Науково-дослідна практика для ЗВО проводиться згідно з навчальним планом для ЗВО денної та заочної форм навчання під час навчальних занять за розкладом. Протягом проходження науково-дослідної практики (НДП) та виконання основних завдань програми практики кожен ЗВО має отримати конкретні наукові результати з обраної наукової проблеми.

Науково-дослідну практику ЗВО ОП «Митний контроль» проходять під керівництвом наукових керівників, які здебільшого є керівниками дипломної роботи. Підсумком науково-дослідної практики є: підготовлений перший розділ дипломної роботи; наукові публікації за результатами підготовки першого розділу дипломної роботи, що апробовані на наукових конференціях та опубліковані в електронних або друкованих фахових виданнях. Атестація за підсумками практики проводиться на підставі оформленого відповідно до установлених вимог звіту.

Предметом науково-дослідної практики є поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду ЗВО, дослідження проблем практики та вміння пов'язувати їх з обраним теоретичним напрямом дослідження, визначати структуру та логіку майбутньої дипломної роботи.

У процесі проходження практики ЗВО набувають досвід самостійної науково-дослідної роботи та опрацьовують методики її проведення, поглиблюють теоретичні знання в сфері економічних відносин, формують уміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел.

ЗВО має знати:

інформаційні, літературні наукові джерела, зокрема закордонні, за темою дослідження;

нормативно-правове забезпечення питань, які ним розглядаються у дослідженні;

методи проведення експерименту, принципи організації комп'ютерних мереж і телекомунікаційних систем;

вимоги до оформлення науково-технічної документації;

математичні моделі процесів і явищ, що належать до досліджуваного об'єкта та ін.

ЗВО мають вміти:

планувати майбутню науково-дослідницьку роботу;

систематизувати зібраний матеріал;

аналізувати науково-технічну та фінансово-економічну інформацію;

проводити необхідні експерименти, розрахунки та обробляти отримані результати;

аналізувати законодавчі та нормативно-правові акти з питань митного контролю, податкового регулювання, зовнішньоекономічної діяльності;

проводити порівняння результатів свого дослідження з вітчизняними та зарубіжними аналогами;

аналізувати наукову і практичну значимість проведених досліджень, а також техніко-економічної ефективності розробки;

володіти способами оброблення одержуваних звітних й емпіричних даних та їхньою інтерпретацією;

застосовувати методи наукового пізнання та сучасні освітні технології, володіти методологією та методикою науково-дослідницької роботи;

використовувати сучасні інформаційні технології;

самостійно отримувати, обробляти, зберігати і поширювати наукову інформацію;

користуватися методиками проведення наукових досліджень;

робити обґрунтовані висновки за результатами проведених досліджень, зокрема у вигляді наукових доповідей і публікацій;

володіти методами аналізу та самоаналізу, що сприяють розвитку особистості наукового працівника;

формулювати і вирішувати завдання, що виникають під час написання наукової статті або аналітичного огляду.

Науково-дослідна практика має бути пов'язана з напрямом наукових досліджень ЗВО за курсовою чи дипломною роботою. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень.

Перед початком проходження науково-дослідної практики ЗВО має ознайомитися з основними вимогами щодо структури та оформлення результатів НДП. Крім цього, кожен етап виконання проходження НДП має узгоджуватися з науковим керівником. Для раціонального використання часу слід дотримуватися такого алгоритму:

- вибір теми, визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;
- підбір, аналіз джерел та літератури з теми;
- складання попереднього плану;
- написання основного тексту роботи;
- формулювання висновків і рекомендацій;
- оформлення списку використаних джерел та додатків;
- підготовка до захисту звіту з НДП.

Виконання роботи має проходити за графіком, що затверджується кафедрою. Уся робота в ході проходження практики виконується ЗВО самостійно. Наукові керівники здійснюють консультації зі змістовних питань.

Виконання наукової роботи розпочинається вибором теми та затвердженням її кафедрою. Тему науково-дослідження з науково-дослідної практики має корелюватися з темою дипломної роботи. Теми відповідають тематиці наукових досліджень кафедри та професійної спрямованості ЗВО. Після визначення теми дослідження має бути обґрунтовано дослідницьке завдання. Тобто визначено об'єкт і предмет дослідження.

При виборі теми, основними критеріями мають бути: актуальність, новизна та перспективність; наявність теоретичної бази; можливість виконання теми з огляду на наявні дані; можливість отримання від упровадження результатів дослідження економічного ефекту. Це дозволяє стимулювати творчий пошук і самостійність наукового дослідження.

3. Вимоги до баз практики

Науково-дослідна практика проводиться в університеті в аудиторіях або через програмний продукт Zoom, що дозволяє ЗВО зосередитися на дослідницьких аспектах в навчальній діяльності, оволодіти навичками пошуку, аналізу та синтезу інформації, яка міститься в монографіях, тезах доповіді на конференціях, аналітичних доповідях та матеріалах різних органів виконавчої влади. Окрім того, ЗВО мають можливість користуватися джерелами, які розміщено на сайті депозитарію університету.

Проведення науково-дослідної практики здійснюється в Харківському національному економічному університеті ім. С. Кузнеця у вигляді лекційних та практичних занять згідно розкладу занять. Навчальним планом ОП «Митний контроль» передбачено 2 години лекційних занять, 6 годин лабораторних робіт та 2 години практичних занять.

Заняття проводяться в офлайн чи онлайн режимі залежно від ситуації.

Для проходження науково-дослідної практики окремі договори з базою практики не укладаються. Підставою для проходження практики є службова

записка керівника структурного підрозділу, яка містить обґрунтування доцільності проходження практики ЗВО в саме цьому підрозділі. На підставі службової записки, за погодженням проректора з навчально-методичної роботи), формується наказ, базою практики в якому визначається ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Основними обов'язками відповідальних за науково-дослідну практику від кафедри міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових технологій є:

своєчасне проведення установчих зборів з науково-дослідної практики, ознайомлення ЗВО з вимогами до оформлення документації з практики, системою звітності та критеріями оцінювання з практики, які регламентуються відповідною нормативною та методичною документацією з організації та проведення практики;

консультування ЗВО щодо термінів і порядку проходження практики, оформлення документів із практики та захисту звіту;

забезпечення своєчасності надання ЗВО на кафедру звітів з науково-дослідної практики й інших документів, необхідних для захисту, їхня перевірка та візування.

Здобувачі вищої освіти під час проходження практики зобов'язані:

одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

систематично працювати над виконанням завдань з практики;

своєчасно подати на кафедру звітні документи та у належний термін захистити матеріали практики;

висвітлити результати виконаної роботи та оформити їх у звіті про проходження практики.

4. Вимоги до звіту з науково-дослідної практики

Основна частина науково-дослідної практики складається з таких обов'язкових елементів:

1. Вступ – 1 – 2 сторінки.
2. Зміст звіту з НДП – 1 сторінка.
3. Основна частина звіту з НДП – 15 – 18 сторінок.
4. Список літератури до звіту з НДП – 2 – 3 сторінки.

Приклад оформлення титульного аркушу звіту з НДП наведено в Додатку

А. Приклад оформлення списку літератури наведено в додатку Б.

Структуру звіту з науково-дослідної практики наведено в табл. 4.

Структура звіту науково-дослідної практики

Аспекти які можуть розглядатися в звіті	Рекомендовані питання для ознайомлення й опрацювання в процесі проходження практики
Вступ	Прописуються структурні елементи вступу: актуальність, мета, завдання, об'єкт і предмет науково-дослідної практики.
Розділ 1. Теоретичні аспекти об'єкту дослідження	
Історичні й організаційні аспекти об'єкту дослідження	Історичні аспекти об'єкту дослідження Етапи розвитку та становлення об'єкту дослідження Сучасний стан об'єкту дослідження.
Розділ 2. Перелік літературних джерел за дипломною роботою	
Перелік літературних джерел за дипломною роботою	Перелік джерел літератури, на які будуть зроблено посилання у дипломній роботі
Розділ 3. Наукова стаття або тези доповіді	
Наукова публікація	Підготовка наукової статті та / або тез доповіді на конференції
Висновки	Підсумовується вирішені завдання звіту з практики, які було сформульовано у вступі

В результаті проходження практики ЗВО має вміти:
аналізувати та синтезувати літературні джерела з обраної проблеми дослідження;

знати основні вимоги до наукової статті або тез доповіді на конференціях;
готувати наукову статтю або тези доповіді на конференцію.

5. Підбиття підсумків науково-дослідної практики

Перед захистом звіти з науково-дослідної практики мають бути перевірені на унікальність. За підсумками перевірки формується звіт, який потім розглядається на засіданні кафедри.

Звіти з науково-дослідної практики мають бути захищені ЗВО комісії, склад якої затверджується кафедрою. Кожен ЗВО має підготувати коротку доповідь та презентацію основних результатів науково-дослідної практики.

За підсумками захисту звітів з науково-дослідної практики відповідальна особа кафедри формує звіт про підсумки проходження ЗВО науково-дослідної практики.

6. Критерії оцінювання результатів науково-дослідної практики

Оцінюють результати проходження й захисту науково-дослідної практики за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті (табл. 5).

Шкала оцінювання результатів проходження й захисту науково-дослідної практики

Оцінка (за чотирибальною шкалою)	Оцінка (за стобальною шкалою)
Диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	1 – 59
Недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	1 – 59

Підсумкова кількість балів, набута здобувачем вищої освіти за результатами проходження практики, ураховує:

звіт з практики;

вид наукової публікації за підсумками практики (наукова стаття та / або тези доповіді на конференції);

презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

відповіді на запитання.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили у призначений термін звіт із практики, будуть мати академічну заборгованість.

Кількість балів знімається за порушення вимог: несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту – 5 балів.

За результатами захисту виставляють диференційовану оцінку, яку заносять до заліково-екзаменаційної відомості і залікової книжки ЗВО за підписом керівника практики або завідувача кафедри.

ЗВО, які не захистили у призначений термін звіт із практики, будуть мати академічну заборгованість.

6.1. Критерії оцінювання звіту із науково-дослідної практики

29 (1) балів – структура звіту не відповідає встановленим вимогам; оформлення звіту не відповідає встановленим вимогам; звіт містить ознаки плагіату;

36 (30) балів – структура звіту відповідає встановленим вимогам; звіт оформлено із незначними помилками; кількість літературних джерел в звіті є недостатньою; за підсумками практики не підготовлено тези доповіді на конференції;

44 (37) балів – структура звіту відповідає встановленим вимогам; звіт

оформлено із незначними помилками; кількість літературних джерел в звіті є достатньою, але містить у себе лише українськомовні літературні джерела; за підсумками практики підготовлено тези доповіді на конференції;

50 (45) балів – структура звіту відповідає встановленим вимогам; звіт оформлено без значних помилок; кількість літературних джерел у звіті є достатньою та містить як українськомовні, так й іномовні літературні джерела; за підсумками практики підготовлено наукову статтю.

6.2. Критерії оцінювання відповідей ЗВО під час захисту звіту із науково-дослідної практики

Науково-дослідна практика:

29 (1) балів – ЗВО не підготував презентацію; доповідь не була структурованою та ЗВО її здебільшого читав; не відповів на жодне запитання комісії;

36 (30) балів – ЗВО підготував презентацію, доповідь була структурованою, але ЗВО її здебільшого читав; відповів на 1/3 запитань комісії;

44 (37) балів – ЗВО підготував презентацію, доповідь була структурованою, ЗВО вільно володів матеріалами доповіді; відповів на 2/3 запитань комісії;

50 (45) балів – ЗВО підготував презентацію, доповідь була структурованою, ЗВО вільно володів матеріалами доповіді; відповів на всі запитання комісії (можливо з незначними помилками).

Рекомендована література

Основна

1. Герчаківський С. Д. Митна справа : навч. посіб. / С. Д. Герчаківський. – Тернопіль : Економ. думка, 2020. – 290 с.

2. Крисоватий А. І. Митна справа : підручник / А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк. – Тернопіль : ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2014. – 540 с.

3. Митна справа : навч. посіб. / Кузьмін О. Є. та ін. ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. – 240 с.

4. Митна справа : підручник / Н. В. Мережко, П. В. Пашко, О. В. Рождественський ; за ред. П. В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. – 572 с.

5. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – С. 37–245.

6. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92. – С. 7–56.

7. Про Митний тариф : Закон України № 2697-IX від 19.10.2022 р. // Голос України. – 2022. – № 239. – С. 1–28.

8. Сучасна митна енциклопедія / за заг. ред. Д. В. Приймаченка, В. В. Ченцова. – Дніпро : УМСФ, 2024. – 620 с.

9. Тищенко В. Ф. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи : навчальний посібник / В. Ф. Тищенко, В. М. Остапенко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 192 с.

Додаткова

10. Атаманчук Н. І. Правові основи непрямих податків в Україні: монографія. / Н. І. Атаманчук. – Київ: Алерта, 2019. – 352 с

11. Герчаківський С. Д. Митне адміністрування : навч.-метод. посіб. / С. Д. Герчаківський – Тернопіль : Вектор, 2020. – 328 с.

12. Герчаківський С. Д. Фіскальне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / С. Д. Герчаківський, В. В. Сідляр – Тернопіль : ТНЕУ, 2020. - 250 с.

13. Дорофєєва Л. М. Європейський вектор розвитку української митниці : монографія / Л. М. Дорофєєва. – Дніпро : УМСФ, 2019. – 448 с.

14. Інститут митної вартості імпортованих товарів в Україні: актуальні питання та вектори розвитку : кол. моногр.; за заг. ред. І. Г. Бережнюка. [упорядники : Л. Р. Прус, Т. В. Руда] – Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2017. – 430 с.

15. Карпенко Г. Л. Митне право Європейського Союзу : навчально-методичний посібник / Г. Л. Карпенко, Н. О. Коваль, О. Є. Панфілова. – Одеса : Фенікс, 2020. – 118 с.

16. Концептуалізація оцінювання митних процедур в умовах активізації зовнішньоекономічної діяльності: монографія; за заг. ред. І. Г. Бережнюка. – Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2015. – 196 с.

17. Кормич Б. А. Митне право : навч.-метод. посіб. / Б. А. Кормич, Н. О. Коваль. – Одеса : Фенікс, 2021. – 132 с.

18. Лемеха Р. І. Теоретико-методологічні та правові засади митних режимів в Україні: монографія. / Р. І. Лемеха – Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 355 с.

19. Макаренко А. В. Попередні рішення в сфері митної справи: монографія. / А. В. Макаренко, Д. В. Приймаченко – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2022. – 173 с.

20. Митне право України : навч. посіб. / А. І. Годяк, О. М. Ілюшик, Я. П. Павлович-Сенета. – Львів : СПОЛОМ, 2017. – 308 с.

21. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / К. Ю. Величко, В. О. Козуб, Л. Л. Носач та ін. – Харків : Форт, 2017. – 221 с.

22. Митний контроль та митне оформлення : навч. посіб. / І. П. Кекіш, О. Ю. Сидорович, О. В. Годованець. – Тернопіль : ЗУНУ, 2021. – 250 с.

23. Найденко О. Є. Боротьба з контрабандою як один із методів

забезпечення митної безпеки держави / О. Є. Найдено, Є. С. Рєзнїкова // *Modern Economics*. – № 17. – 2019. – 258 с. – С. 172–176.

24. Податкова гармонїзація в Україні в умовах реалїзації Угоди про асоціацію між Україною і ЄС : монографія / за ред. А. М. Соколовської ; ДННУ “Акад. фїн. управлїння”. – К., 2017. – 448 с.

25. Правове регулювання акцизного оподаткування в умовах сучасних викликів та тенденцій розвитку правової держави : монографія / А. О. Монаєнко, Н. І. Атаманчук. – Одеса : Видавничий дїм «Гельветика», 2022. – 276 с

26. Приймаченко Д. В. Визначення походження товару в державній митній справі : монографія / Д. В. Приймаченко, В. В. Прокопенко, П. Ю. Шевченко. – Чернівці : Технодруk, 2018. – 173 с.

27. Прокопенко В. В. Виконання митних формальностей при перемїщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту : монографія / В. В. Прокопенко. – Дніпро : Університет митної справи та фїнансів, 2018. – 336 с.

28. Регїональні аспекти митно-податкової політики : монографія / В. Ф. Тищенко, О. Є. Найдено, В. В. Карпова та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 247 с.

29. Розвиток митної політики України в контексті реалїзації економічної функції держави : монографія / [Гребельник О. П., Пашко П. В., Шевчук С. В., Сушкова О. Є. та ін.] ; за ред. д.е.н., професора О. П. Гребельника. – Ірпїнь : Університет ДФС України, 2021. – 266 с.

30. Русак Д. М. Практика митного регулювання в ЄС: навчальний посїбник / Русак Д. М. – К., 2023. – 300 с.

31. Танасїєва М. М. Облїк і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посїб. / М. М. Танасїєва. – Чернівці : Технодруk, 2021. – 100 с.

32. Управлїння митними ризиками: теорія та практика : монографія / за заг. ред. І. В. Нєсторишен. – Ірпїнь ; Хмельницький : ФОП Стрихар А. М., 2018. – 314 с.

33. Customs policy of Ukraine in the context of cyclical economic development / O. Kostiana, V. Tyschenko, O. Naydenko, V. Ostapenko // *Financial and Credit Activity : Problems of Theory and Practice*. – 2020. – Vol. 3, No. 34. – P. 351–357.

34. Financial policy of Ukraine in the context of European integration: trends of martial law and post-war revival: monograph / Editors: R. Pukala, V. Tyshchenko / N. Vnukova, O. Kolodiziev , O. Rats etc . - Published by Publishing house of the Bronislaw Markiewicz University of Applied Sciences in Jaroslaw First edition., 2023. – 390 с.

35. Ivanov Yu. Customs and tax aspects of the economic integration of Ukraine into the EU / Yu. Ivanov, V. Tyshchenko, O. Naidenko // *Development Management*, 2023. – № 21(2). – P. 20–29.

36. Naidenko O. E. Causes of occurrence and ways of combating violations of customs rules / O. E. Naidenko, K. I. Gunko, N. O. Moskalenko // *Development*

Management. – 2024. – Vol. 23. – No. 3. – P. 20-31.

37. The customs policy of the state through the prism of incentives and restrictions / V. Tyschenko, O. Naydenko, V. Karpova, O. Omelchenko // Financial and Credit Activity : Problems of Theory and Practice. – 2018. – Vol. 3, No. 26. – P. 256–267.

Методичне забезпечення

38. Наскрізна програма практики для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньої програми «Митний контроль» другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О. Є. Найденко, В. А. Смоляк; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. — Електрон. текстові дан. (683 КБ). — Харків : ХНЕУ С. Кузнеця, 2023. — 33 с.

Інформаційні ресурси

39. Найденко О. Є. Місце митних платежів в системі оподаткування / О. Є. Найденко // Наукові перспективи. – 2024. – № 9(51). – С. 692–706. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34595>

40. Найденко О. Є. Митні режими експорту та імпорту: регулюючий аспект та податкові наслідки [Електронний ресурс] / О. Є. Найденко, К. І. Гунько // Економіка та суспільство. – 2022. – № 46. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2057>.

41. Найденко О. Є. Основні аспекти становлення та розвитку митної справи України / О. Є. Найденко, А. О. Єніна, О. В. Костяна // Глобальні та національні проблеми економіки – 2018. – №23. – С. 506–511. Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/98.pdf>

42. Найденко О. Є. Податкові наслідки та ризики застосування митних режимів [Електронний ресурс] / О. Є. Найденко, Д. М. Островський, К. М. Азізова // Економіка та суспільство. – 2021. – № 31. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-7>.

43. Найденко О. Є. Роль митних платежів в митній політиці України / О. Є. Найденко, Д. В. Тихомирова // Інфраструктура ринку. – 2021. – № 60. – С. 180–185. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27667>

44. Офіційний сайт Державної митної служби України. – Режим доступу : <https://customs.gov.ua/>.

45. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

46. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-ХІІ від 16.04.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.

47. Про Інкотермс 2020: The Incoterms 2020 – Режим доступу :

<https://www.incoterms.zed.ua/incoterms-2020/pro-incoterms-2020>

48. Регламент Європейського Парламенту і Ради ЄС № 952/2013 від 9 жовтня 2013 року про встановлення Митного кодексу Союзу – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_009-13#Text.

49. Реєстри Державної митної служби України (станом на 01.01.2025 р.) – Режим доступу : <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri#reiestri>

50. Тертична А. С. Роль митних органів у забезпеченні митної безпеки [Електронний ресурс] / А. С. Тертична, О. Є. Найдено // Економіка та суспільство. – 2023. – № 48. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2251>.

51. Тищенко В. Ф. Митні ризики: сутність та управління / В. Ф. Тищенко, Ю. С. Кулик // Економіка та суспільство. – 2023. – № 55. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/31048>

52. Тищенко В. Ф. Реалізація методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в митній справі [Електронний ресурс] / В. Ф. Тищенко, О. Є. Найдено, В. М. Остапенко // Економіка та суспільство. – 2022. – № 35. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1109>.

53. Tyschenko V. Digitization in the customs risk management [Electronic resource] / V. Tyschenko, V. Karpova, V. Ostapenko // Економіка та суспільство. – 2022. – № 37. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-35>.

Додатки

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркуша звіту з науково-дослідної практики

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ, МИТНОЇ СПРАВИ
ТА ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗВІТ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

**на тему: "Управління тарифним регулюванням у контексті
реалізації державної митної політики"**

Здобувачки вищої освіти другого року
навчання,
групи 8.02.D2.100.25.1 гр.
спеціальності «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
Завгородньої М. В. _____

Керівник к.е.н., доцент Ачкасова С. А.

Рекомендована кількість балів _____

м. Харків – 202__ рік

Приклади оформлення бібліографічного списку використаних джерел, який наводиться у роботі

Усі джерела подаються в алфавітному порядку.

Законодавчі та нормативні документи (приклад оформлення)

1. Конституція України : офіц. текст. – Київ : КМ, 2013. – 96 с.
2. Про Митний тариф : Закон України № 674-IX від 4.06.2020 р. // Голос України. – 2020. – № 109. – С. 1–28.
3. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 657 – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1669-12#Text>

Книги

Один автор (приклад оформлення)

1. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції : монографія / В. Г. Бондаренко. – Запоріжжя : ЗНУ, 2016. – 600 с.
2. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. / О. В. Дробот. – Київ : Талком, 2016. – 340 с.

Два автори (приклад оформлення)

1. Батракова Т. І. Банківські операції : навч. посіб. / Т. І. Батракова, Ю. В. Калюжна. – Запоріжжя : ЗНУ, 2017. – 130 с.

Три автори (приклад оформлення)

1. Якобчук В. П. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. / В. П. Якобчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко. – Київ : ЦУЛ, 2015. – 476 с.

Чотири і більше авторів (приклад оформлення)

1. Банківські ризики. Теорія та практика управління : монографія / Л. Примостка, О. Лисенок, О. Чуб та ін. ; за заг. ред. Л. Примостки. – Київ : КНЕУ, 2008. – 456 с.
2. Управління ризиками та економічною безпекою : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / [О. Д. Гудзинський, С. М. Судомир, Т. О. Гуренко, Н. В. Гайдамак]. – Київ : ІПК ДСЗУ, 2010. – 237 с.

Без автора (приклад оформлення)

1. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред. С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. – Одеса : ОНУ, 2015. – 306 с.

Багатотомний документ (приклад оформлення)

1. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Т. 4. Косвенные налоги / Н. П. Кучерявенко. – Харьков : Право, 2007. – 536 с.
2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. Т. 2. Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення; заг. ред. Ю. П. Битяк / Акад. прав. наук України. – Харків : Право, 2009. – 576 с.

Матеріали конференцій (приклад оформлення)

1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. Голодомор 1932 – 1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовтня. 2016 року. – Київ, 2017. – С. 133–136.

**Частина книги, періодичного, продовжуваного видання
(приклад оформлення)**

1. Коломоець Т. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття / Т. Коломієць, В. Колпаков // Право України. – 2017. – № 5. – С. 71–79.
2. Примостка Л. О. Кредитний ризик банку: проблеми оцінювання та управління / Л. О. Примостка // Фінанси України, 2004. – № 8. – С. 118 – 125.

Словники (приклад оформлення)

1. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. Адміністративне право України : словник термінів / за ред. Ю. В. Пирожкова, Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. – Київ: К.І.С., 2014. – С. 54 – 55.
2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основних термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – Київ : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.

Державні стандарти, СНіП (приклад оформлення)

1. ДБН В.1.1-7-2002 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 16 с.

Автореферати дисертацій та дисертації (приклад оформлення)

1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / О. Г. Бондар. – Київ, 2005. – 20 с.

Інформаційні ресурси (приклад оформлення)

1. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України [Електронний ресурс] : *Юридичний науковий електронний журнал* / А. А. Шарая. – 2017. – № 5. – С. 115 – 118. – Режим доступу : http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf.

2. Влада очима історії [Електронний ресурс] : фотовиставка. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId>.

Література, видана іноземними мовами, оформлюється так само, як і видана українською залежно від типу видання. Наприклад, якщо це частина періодичного видання:

1. Bletskan D. I. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment / D. I. Bletskan, K. E. Glukhov, V. V. Frolova // *Semiconductor Physics, Quantum Electronics & Optoelectronics*. – 2016. – Vol. 19, No. 1. – P. 98–108.